

Силабус
навчальної дисципліни
Актуальні проблеми новітньої історії
для спеціальності: 032 Історія та археологія
2020-2021 навчальний рік

Освітня програма «Історія»
Спеціальність 032 Історія та археологія
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти другий

Викладач (і)	Федорик Юрій Володимирович
Посилання на сайт	
Контактний тел.	0999058168
Е-mail викладача:	Jurij83fedoryk@gmail.com
Графік консультацій	Четвер 11.10-12.30

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
6/180	24	24	132	екзамен

Семестр: літній

Мова навчання: українська

Ключові слова: модернізація, постмодерне суспільство, урбанізація, націоналізм, наративи, релігійна трансформація, цінності, поколіннєві зміни, тероризм.

Мета та предмет курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни *актуальні проблеми сучасної світової історії* є надання студентам необхідного наукового матеріалу для розуміння сутності актуальних проблем сучасної світової історії, висвітлення геополітичних, внутрішньополітичних, економічних, соціальних, культурних, демографічних процесів, які змінили обличчя світу після закінчення холодної війни та розпаду світової соціалістичної системи і впливають на історію сьогодення, аналіз зовнішніх та внутрішніх загроз для світу і стабільності світового ладу.

Предметом вивчення дисципліни є аналіз найголовніших геополітичних, економічних, національних, соціокультурних, релігійних, гуманітарних, міграційних, екологічних викликів для сучасного світу.

Компетентності та програмні результати навчання:

Загальні компетентності

ЗК 5. Критичність та самокритичність мислення

Фахові компетентності

ФК 4. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності.

ФК 7. Здатність спілкуватися державною мовою, рідною мовою та однією з іноземних мов із використанням термінів і методик, прийнятих в фаховому середовищі.

ФК 9. Знання та вміння використовувати різноманітні методи виявлення та опрацювання історичних і археологічних джерел, зокрема, інструментарій спеціальних історичних дисциплін, новітні комп'ютерні технології для пошуку та обробки історичних або пов'язаних із ними даних.

ФК 10. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, категоріальний апарат з історії та археології

ПРН 2. Здатність запам'ятовувати або відтворювати найважливіші факти, події та процеси історичного минулого українського народу і людства загалом

ПРН 3. Здатність визначати основні тенденції історичного розвитку в конкретні історичні періоди

ПРН 4. Здатність відтворювати наукову хронологію, періодизацію і характеристики основних етапів вітчизняної та всесвітньої історії

ПРН 6. Здатність з'ясовувати взаємозв'язок між історичними подіями, явищами, процесами та демонструвати змістовні думки, обґрунтовані положення і висновки про них

ПРН 7. Здатність інтерпретувати інформацію з різноманітних джерел

ПРН 12. Вміння визначати взаємозалежності глобалізаційних процесів і міжнаціональних та міжетнічних відносин

ПРН 13. Здатність досліджувати життя та діяльність конкретних людей у контексті їхньої історичної доби

ПРН 14. Вміння розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і бібліографії, аналізуючи та надаючи критичну і розповідну форму отриманим знанням

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Традиційне суспільство, модерність та постмодерність у новітній історичний період

Тема 1. Традиційне суспільство та сучасність. Консерватизм традиційного суспільства та його відношення до сучасних модернізаційних процесів. Зовнішні та внутрішні прояви конфлікту традиційного і модерного світу напр. ХХ – на поч. ХХІ ст.ст. Традиційне суспільство і актуальні проблеми сучасності: демографічні, релігійні, національні, економічні, гуманітарні та соціальні.

Тема 2. Модерне та постмодерне суспільство та їх місце в сучасній світовій історії. Сутність модернізму та постмодернізму, генеза уявлень про модерність. Модерність й постмодерність та народження нових форм ідентичності. Модернізація суспільства в світлі економічних перетворень. Модернізація суспільства на тлі змін освітнього простору. Модернізація та державне насильство.

Тема 3. Урбанізація та міський простір напр. ХХ – на поч. ХХІ ст. Урбанізація як прояв модернізації. Новітній міський простір та його характеристика. Полікультурність міст як виклик і можливість розвитку креативності. Актуальні проблеми сучасних міст та міського населення.

Змістовий модуль 2. Національний міф та націотворення в сучасний історичний період

Тема 4. Націотворення та націоналізм напр. ХХ – на поч. ХХІ ст.ст. Проблема дефініції понять «нації» та «націоналізму». Сутність націотворення. Національний рух як один з проявів модернізації. Особливості націотворення в сучасний історичний період. Національний радикалізм як фактор внутрішньо- і зовнішньополітичних проблем сучасного світу.

Тема 5. Міф і міфологічний світогляд в сучасних умовах. «Великі міфи» у колективній свідомості населення періоду модерності та постмодернізму. Важкість реконструкції міфічного світогляду. Міфічний світогляд спільнот та нація. Національний міф. Боротьба національних наративів та національний конфлікт. Місце національних конфліктів в сучасний історичний період та фактори їх запобігання.

Змістовий модуль 3. Релігійні відносини в сучасний історичний період.

Тема 6-7. Релігійні трансформації та місце релігійних конфліктів в актуальних проблемах сьогодення. Релігія та модерність. Релігійна мапа сучасного світу. Релігія та соціальний розвиток. Релігія та геополітика. Перетікання релігій в сучасних умовах. Релігійні конфлікти та сьогодення. Проблема запобігання та вирішення релігійних конфліктів.

Змістовий модуль 4. Сім'я, цінності та покоління в сучасних умовах

Тема 8. Сім'я та сімейні трансформації у новітній період. Місце сім'ї в історії. Сімейні цінності та їх збереження в період модерності та постмодерності. «Конкубат» як нова форма квазі-шлюбних стосунків. Традиційна та модерна сім'я, конфлікт навколо сімейних цінностей на поч. ХХІ ст. Політика навколо сімейних цінностей.

Тема 9. Ціннісні орієнтації населення в сучасний історичний період. Цінності, природа цінностей. Інглегардт та дослідження ціннісних орієнтацій в історичній ретроспективі. Цінності секуляризації. Цінності споживання проти цінностей самовираження. Цінності та економічний розвиток. Дискусії щодо конфлікту цінностей навколо революції 1968 р. в західних країнах та революцій 2004 і 2013-2014 рр. в Україні.

Тема 10. Поколінневі зміни в країнах Заходу як фактор новітніх соціокультурних перетворень напр. ХХ – на поч. ХХІ ст.ст. Покоління як чинник історичних процесів. Конфлікт між поколіннями та його природа. Поколінневі цінності та їх зміна протягом ХХ ст. Післявоєнні покоління та їх особливості. Аналіз покоління «millennials» та можливості майбутніх реформ України.

Змістовий модуль 5. Фанатизм та тероризм як актуальна проблема сучасності

Тема 11-12. Фанатизм та тероризм як актуальна проблема сучасності. Сутність фанатизму та його види. Національний радикалізм та його приклади на поч. ХХІ ст. Соціальний радикалізм і його місце в післявоєнний період. Релігійний фундаменталізм та його прояви. Мусульманський фундаменталізм та міжнародні конфлікти. Міжнародний тероризм. Боротьба проти міжнародного тероризму та чинники його запобігання.

Методи навчання: метод періодизації, історико-генетичний метод, історико-порівняльний метод, історико-типологічний метод, історико-системний метод.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за самостійну роботу).

Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час самостійних робіт заборонено.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин навчання відбувається в он-лайн платформах Moodle та ZOOM

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: під час лекцій та семінарських занять можливим є використання ноутбуку, електронної дошки

Система оцінювання та вимоги:

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Поточне оцінювання та самостійна робота												Екзам.	Сума
ЗМ I			ЗМ II		ЗМ III		ЗМ IV			ЗМ V			
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12		
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	50	100
12			8		8		12			10			
50													

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	
90-100	A	відмінно
78-89	B	добре
65-77	C	
58-64	D	задовільно
50-57	E	
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Афонин 9. А., Бандурка А. М., Мартынов А. Ю. Великая козволюция: Глобальные проблемы современности: Историко-социологический анализ. — 2-е изд., перераб. и доп. — К.: Парламентское издательство, 2003.

2. БазивД. П. Геополитическая стратегия Украины. — К., 2000.

3. Беліцер Н, В., Бугаєв С. В., Варивода Я. О., Свтух В. Б., Кра-вець Т. А. Актуальні питання вітчизняної етнополітики: Шляхи модернізації, врахування міжнародного досвіду / Заг. ред. Ю. Тищенка. —К.: Український незалежний центр політичних досліджень, 2004.

4. Бессонова М., Бірюков О., Бондарук С. та ін. Основи демократії: Навч. посіб. / АПН України; Інститут вищої освіти; Українсько-канадський проект «Розбудова демократії» / За ред. А. Колодія. — К.: Видавництво «Ай.Бі.», 2004.
5. Варій М. Й. Політико-психологічні передвиборні та виборчі технології: Навч.-метод. посібник. — К.: Ельга; Ніка-Центр, 2003.
6. Василенко И. А Политическая глобалистика. — М., 2000.
7. Гелей С. Д. Політологія : навч. посібн. / С. Д. Гелей, С. М. Рутар ; [7-ме вид. перероб. і доп.]. — К. : Знання, 2008. — 415 с.
8. Гринів О. Українська націологія: ХІХ — початок ХХ століття: Історичні нариси. — Л.: Світ, 2005.
9. Дем'яненко Б. Л. Три моделі тоталітаризму: Порівняльний аналіз фашизму, більшовизму та націонал-соціалізму. — К.: Нелень, 2000.
10. Древаль Ю, Д. Парламентаризм у політичній системі України (політико-правовий аналіз): Монографія. — Х., 2003.
11. Економічна політика : навч. посібн. / наук. ред. В. І. Стахівський. — К. : КНЕУ, 2005. — 287 с.

Додаткові

1. Андресюк Б. П. На шляху до громадського суспільства: Європейський контекст суспільнополітичного розвитку України. — К.: ЗАТ «Видавництво «Політична думка», 2000.
2. Арндт Ханна. Джерела тоталітаризму /Пер. зангл. В. Верлоки, Д. Горчакова. — К.: Дух і літера, 2002.
3. Воронов І. О. Глобалізація і політика: Реалії і перспективи соціальних трансформацій. — К.: Генеза, 2004.
4. Гаєвський Б. А., Ребкало В. А., Туленков М. В. Політичне управління: Навч. посіб. / Українська академія держ. управління при Президентіві України. — К.: Видавництво УАДУ, 2001.
5. Губерський Л. В., Андрущенко В. 77., Михальченко М. І. Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світоглядний аналіз / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка; Інститутсоціології НАН України; Інститут вищої освіти АПН України. —К.: Знання України, 2002.
6. Депутатська недоторканість: (Сучасна парламентська та судова практика: правовий аналіз) / Заг. ред. О. В. Задорожнього. — К.: Логос, 2004.
7. Кресіна І. О., Перегуда Є. В. Парламентські вибори в Україні: Правові і політичні проблеми: Монографія. — К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАНУ, 2003.
8. Мизес Л. фон. Либерализм в классической традиции. — М., 2001.
9. Михальченко Н.Н. Украинское общество: Трансформация, модернизация или лимитроф Европы? — К., 2001.

10.Почепцов Г. Коммуникативные технологии двадцатого века. — К.,2001.

11.Коваленко А. А. Розвиток виконавчої влади в Україні на сучасному етапі: Теорія та практика: Монографія. — К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАНУ, 2002.

12. Шведа Ю. Р. Політичні партії у виборах: теорія та практика виборчої кампанії : навч.-метод. посіб. / Ю. Р. Шведа. — К. : Знання, 2012. — 373 с.

13. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки) : підручник [для студ. вузів] / П. П. Шляхтун. — К. : Либідь, 2005. — 576 с.

Інтернет-ресурси

<http://www.istmira.com/istros/istoriya-latvii-ot-rossijskoj-imperii-k-sssr/>

<http://wolff-europe.narod.ru>

www.academia.edu

Електронная библиотека (Україна) (www.lib.com.ua/)

ACLS History E-Books Project (США) ([www.historyebook](http://www.historyebook.com))

Міжнародний комітет історичних наук (www.cish.org/)